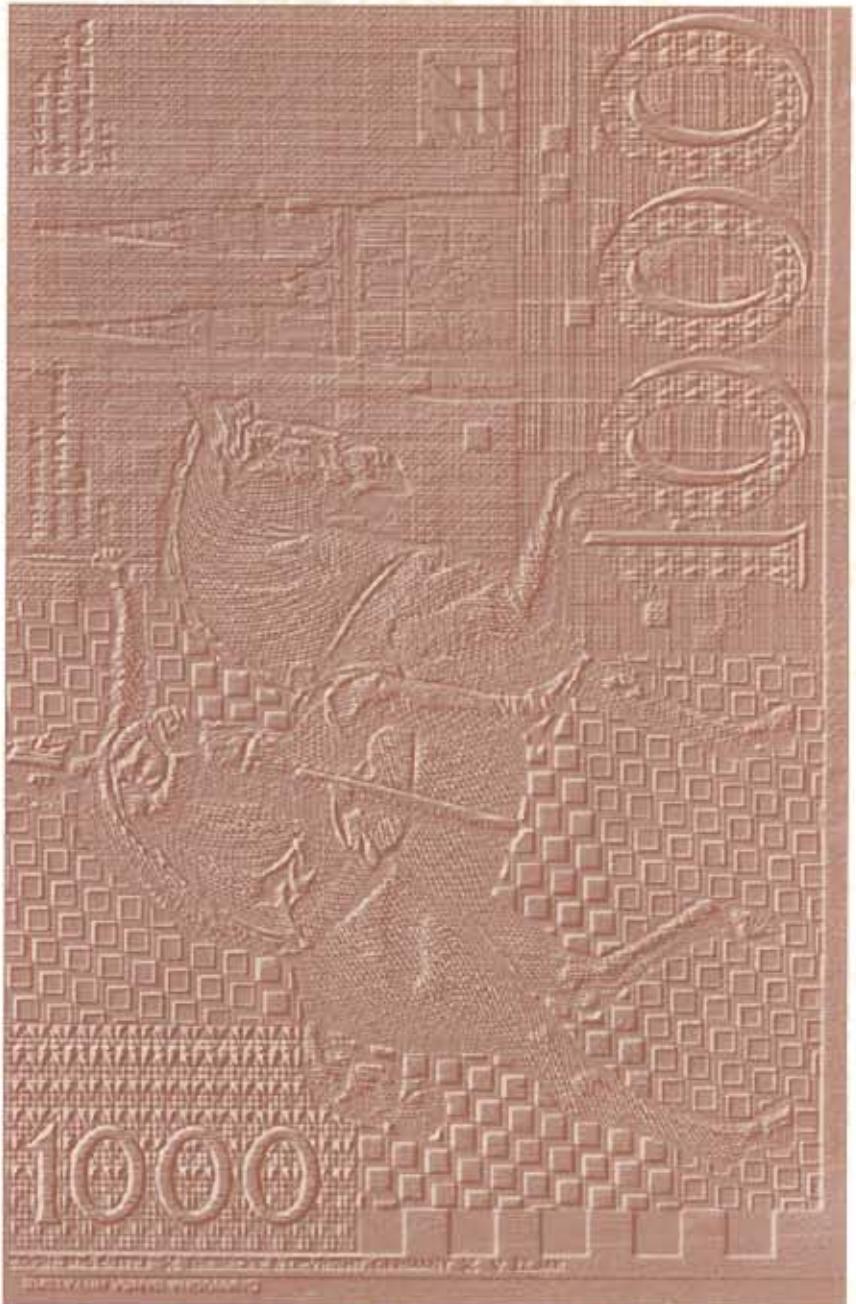

HRVATSKA NARODNA BANKA

BILTEN
GODINA III   SIJEČANJ 1998
BROJ 23

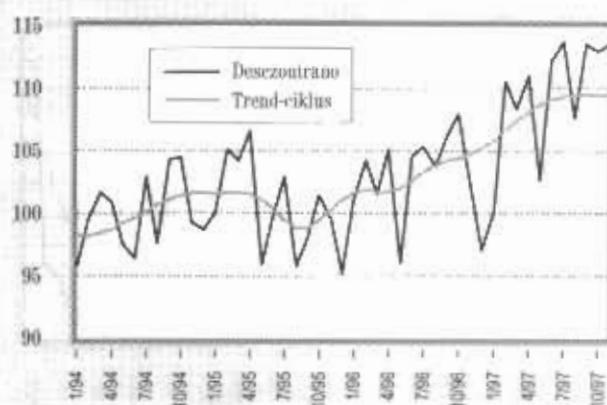

INDUSTRIJA

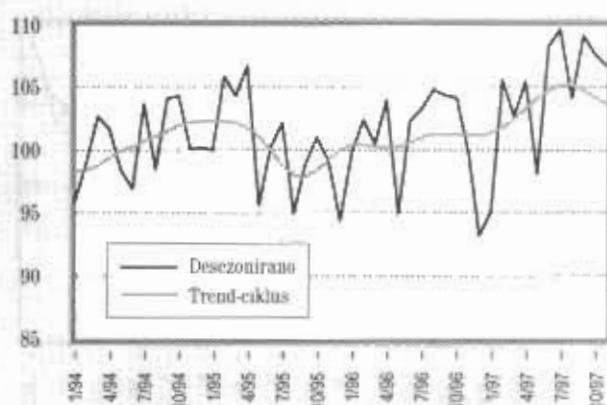
Međugodišnjim porastom od 5,5 posto na kraju mjeseca studenoga industrijska proizvodnja daje značajan prinos ukupnom gospodarskom rastu u 1997. godini. Kako je do kraja godine preostao još jedan mjesec, ukupni godišnji rast neće znatno odstupati od navedene brojke, a po svojem intenzitetu bit će to najviši rast u poratnom razdoblju. Na temelju povećanja aktivnosti u ostalim djelatnostima može se realno očekivati značajan gospodarski rast u ovom i budućim razdobljima. Ukupnom povećanjem proizvodnje od početka godine najviše je pridonijela povećana proizvodnja netrajnih proizvoda za široku potrošnju, dok ju najviše usporava proizvodnja intermedijarnih proizvoda. Proizvodnja netrajnih proizvoda za široku potrošnju veća je za 11,8 posto od ostvarene proizvodnje u istom razdoblju prethodne godine, a intermedijarnih je proizvoda manja za 3,9 posto. U proteklom dijelu godine prosječna mjesечna stopa rasta desezonirane serije iznosila je 1,6 posto, a trendne 0,3 posto što je posljedica usporjenja u posljednjim mjesecima.

Rast prerađivačke industrije temelji se na porastu proizvodnje namještaja, tekstila, gume, plastike, metala, strojeva i uredaja, motornih vozila, brodova i izdavačke djelatnosti. Pad proizvodnje bilježi proizvodnja hrane i pića, duhanskih proizvoda, odjeće i krvna, naftnih derivata, kemijskih proizvoda te kože i obuće. Pad proizvodnje dvaju najvećih odjeljaka, prehrabnenog i kemijskog (oni čine preko trećinu proizvodnje prerađivačke industrije) najviše usporava rast ukupnog područja prerađivačke industrije. Proizvodnja hrane i pića ima godišnji kumulativni pad od

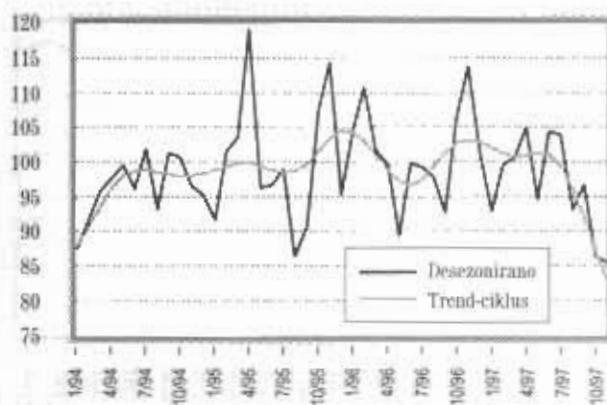
INDEKS FIZIČKOG OBUIJMA INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE, 1995.=100
desezonirani podaci i trend-ciklus

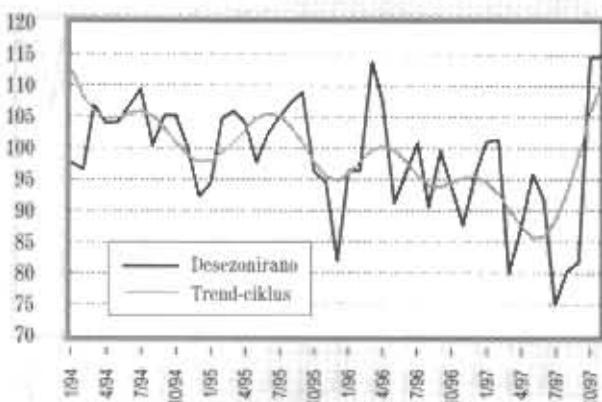
PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJА, 1995.=100
desezonirani podaci i trend-ciklus

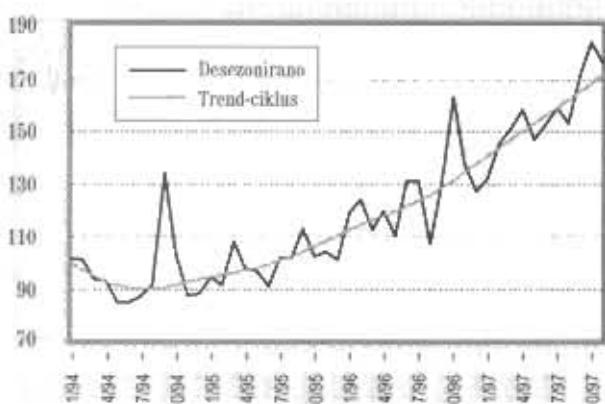
PROIZVODNJA HRANE I PIĆA, 1995.=100
desezonirani podaci i trend-ciklus

PROIZVODNJA KEMIKALIJA I KEMIJSKIH PROIZVODA, 1995.=100
desezonirani podaci i trend-ciklus

OPSKRBA EL. ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I TOPLOM VODOM, 1995.=100
desezonirani podaci i trend-ciklus

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA PREMA GLAVnim INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA,
1995.=100, trend-ciklus

5,9 posto, dok je proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda smanjena za 4,0 posto. Produktivnost rada u industriji na godišnjoj je razini veća za 10,8 posto, dok je broj zaposlenih manji za 4,9 posto u odnosu na usporedivo razdoblje prethodne godine.

Unatoč rastu izvoza, što nije bio slučaj u 1996. godini kada je izvoz stagnirao, razmjena s inozemstvom u području industrije ima deficit jer uvoz još uvek raste brže. Porast izvoza čitave industrije u kunskom iskazu u jedanaest mjeseci iznosi je 13,0 posto, pri čemu je izvoz preradivačke industrije povećan za 12,6 posto, rudarstva i vodenja za više od tri puta, dok je izvoz na području opskrbe električnom energijom, plinom, parom i toplo vodom zanemariv u odnosu na prethodnu godinu. U istom je razdoblju ukupan uvoz porastao za 30,0 posto, pri čemu je najveći porast u području opskrbe energentima, 37,1 posto, preradivačke industrije, 33,2 posto te rudarstva i vodenja 5,9 posto.

Podaci Zavoda za platni promet o polugodišnjim finansijskim rezultatima pravnih osoba u industriji pokazuju slijedeće rezultate. Na kraju prvog polugodišta 1997. godine postojale su 8.794 pravne osobe (one koje su podnijele izvješće), dok ih je na kraju 1996. bilo 9.301. Po broju pravnih osoba preradivačka se industrija nalazi na trećem mjestu u ukupnom broju područja djelatnosti. Na razini čitave industrije iskazan je pozitivan rezultat (veća dobit od gubitka). Višak dobiti nad gubitkom iznosi je 762,1 milijuna kuna. Međutim, unutar pojedinih odjeljaka gubici su bili značajni, pogotovo kod proizvodnje hrane i pića, duhanske industrije, u proizvodnji prometnih sredstava te u proizvodnji metala.

TRGOVINA

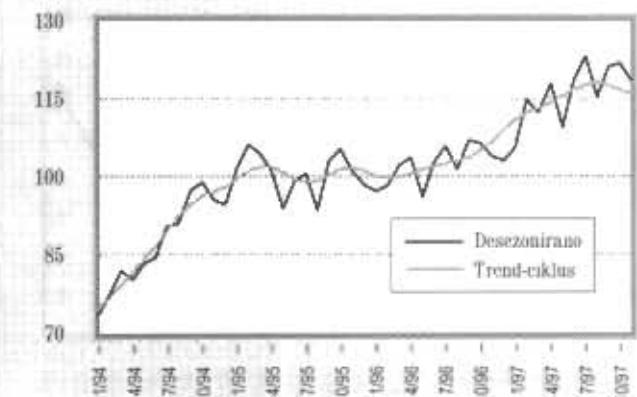
Realni rast prometa u trgovini na malo prema konačnim podacima za prvo polugodište 1997. godine znatno je veći od onoga što su ga pokazivali prethodni podaci. Polugodišnjim izvješćem obuhvaćeni su, u pravilu, svi poslovni subjekti koji se na domaćem tržištu bave trgovinom na malo. Međugodišnji tromjesečni rast u prvom tromjesečju bio je 12,2 posto, u drugom 13,0 posto, a u trećem (privremeni podatak) 14,1 posto. Ovo je rezultiralo godišnjom stopom rasta od 13,3 posto na kraju mjeseca studenog. Za prosinac se očekuje porast nominalnog prometa od 11,5 posto u odnosu na studeni, čemu svakako pridonosi jak sezonski utjecaj. Ostvareni realni rast prometa u trgovini na veliko iznosio je 12,2 posto.

Na kraju prvog polugodišta u trgovini na malo bilo je zaposleno 62 tisuće osoba u 17 tisuća proda-viona. U isto vrijeme u trgovini na veliko radilo je 24 tisuće osoba u oko tri tisuće trgovачkih društava. Izvještaj o trgovini na veliko nije sveobuhvatan kao izvještaj o trgovini na malo.

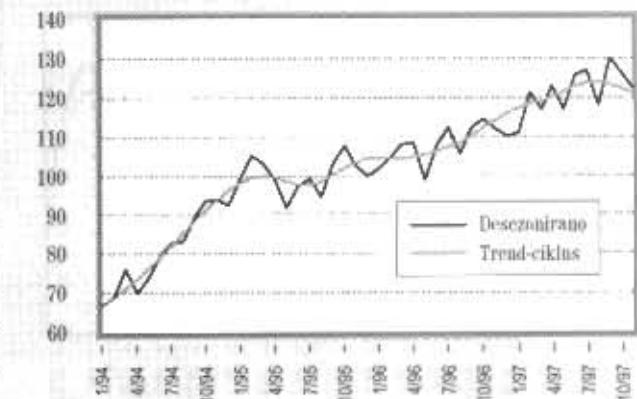
GRADITELJSTVO, PROMET I TURIZAM

Drugu polovicu 1997. godine obilježava i dalje živa aktivnost u graditeljstvu. Na kraju listopada efektivni sati rada porasli su za 15,9 posto na međugodišnjoj razini, broj gradevinskih radnika za 17,7 posto, a vrijednost izvršenih radova u zemlji za 31,1 posto nominalno. Prema stanju krajem rujna vrijednost izvršenih gradevinskih radova u inozemstvu manja je za 19,0 posto u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, a projektantskih uslu-

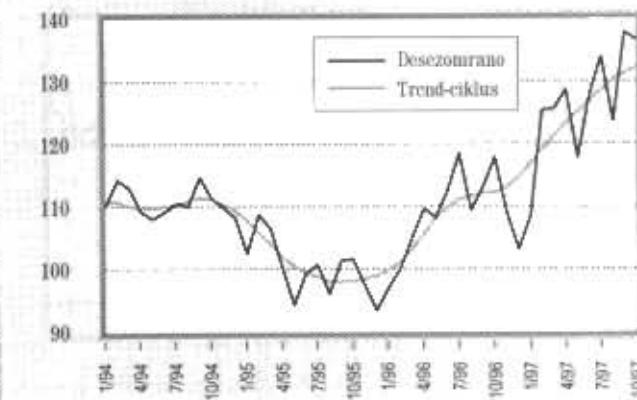
INDEKS REALNOG PROMETA U TRGOVINI NA MALO, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend ciklus

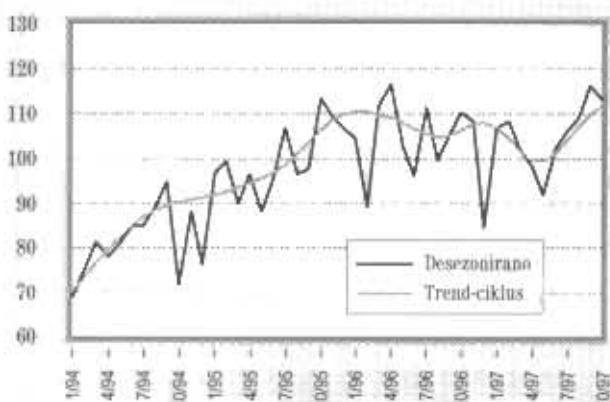
INDEKS REALNOG PROMETA U TRGOVINI NA VELIKO, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend ciklus

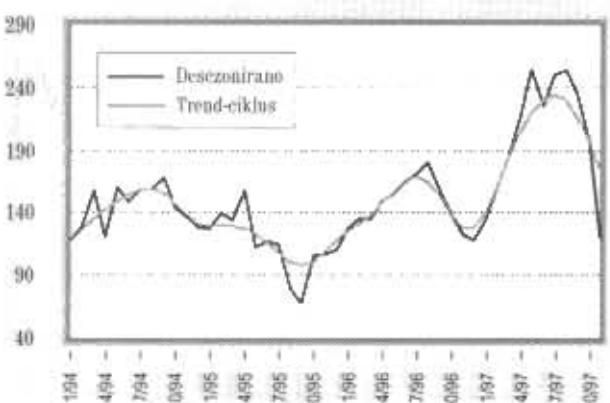
EFEKTIVNI SATI RADA U GRADITELJSTVU, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

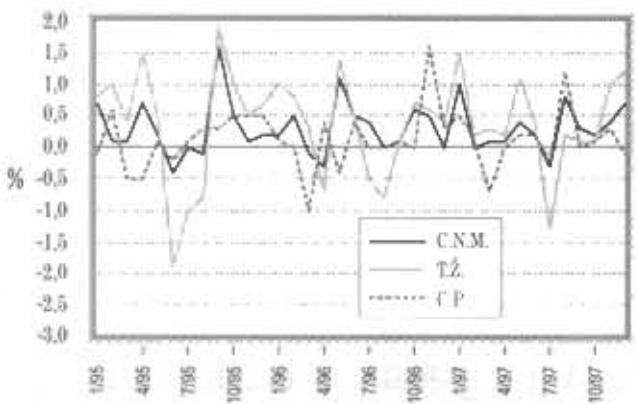
PRIJEVOZ ROBE, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

NOĆENJA TURISTA, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

CIJENE NA MALO, CIJENE PROIZVODAČA I INDEKS TROŠKOVA ŽIVOTA
mjesečne promjene

ga povećana za 15,0 posto. Od ukupno izvedenih radova u inozemstvu u 1997. godini 95,6 posto odnosilo se na evropske zemlje (najviše na Njemačku), 4,3 posto na afričke te ostatak na azijske zemlje.

U djelatnosti prijevoza putnika i roba rezultati tek blago nadilaze one iz 1996. godine. U prvih deset mjeseci prevezeno je za 1,9 posto više putnika i za 0,7 posto više roba. Od ukupnog broja prevezenih putnika glavnina je prevezena u unutrašnjem prijevozu, 97,0 posto, a kod roba samo 20,9 posto. Dobri rezultati u pratećim i pomoćnim djelatnostima u prometu pridonose većoj dodanoj vrijednosti čitavog područja prijevoza, skladištenja i veza.

S obzirom na ostvarenja u turizmu, 1997. godina znatno je iznad prethodne godine. Broj noćenja na kraju studenoga bilježi međugodišnji rast od 42,0 posto, pri čemu je porast noćenja domaćih gostiju iznosio 17,4, a stranih 49,1 posto.

Do kraja studenoga u zemlji je registrirano oko 30 milijuna noćenja, od čega su samo jednu petinu činili domaći gosti, a ostatak inozemni. Najviše je gostiju dolazilo iz Njemačke, Češke, Slovenije, Italije i Austrije itd.

U prvih jedanaest mjeseci 1997. godine ostvareno je 35 posto više dolazaka turista nego u usporedivom razdoblju prethodne godine.

CIJENE

U 1997. godini rast cijena na malo iznosio je 3,8 posto. Troškovi života u prošloj su godini porasli za čak 4,9 posto, dok su cijene proizvođača porasle za 1,6 posto. Najveći godišnji porast cijena od uvođenja stabilizacijskog programa zaobilježen je kod cijena na malo i troškova života. Tijekom 1994. go-

dine cijene su padale za 3 posto, a troškovi života rascjeli za 2,5 posto. 1995. godine cijene su rascjeli za 3,7 posto, troškovi života za 4,6 posto, dok su u 1996. godini cijene porasle za 3,4 posto, a troškovi života za 3,7 posto. Godišnji prosjeci kretali su se kako sljedi: cijene na malo porasle su za 3,6 posto, troškovi života za 4,1 posto, a cijene proizvođača za 2,3 posto.

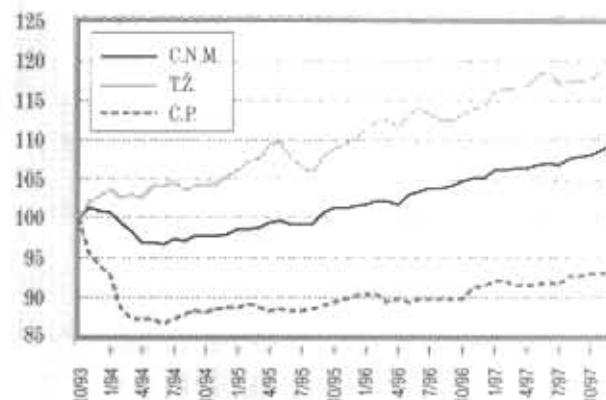
Tijekom prosinca prošle godine cijene na malo rascjeli su po zanimljivo visokoj stopi od 0,7 posto. Troškovi života u istom su razdoblju narasci za čak 1,2 posto, dok su cijene proizvođača pale za 0,1 posto.

Na rast cijena u prosincu ponajviše je utjecao rast cijena poljoprivrednih sezonskih proizvoda od 4,1 posto (nesezonskih 3,1%), te rast cijena usluga od 2,3 posto. Zanimljivo je da je kod ovih dviju stavaka i na godišnjoj razini u 1997. zabilježen najveći rast i to za poljoprivredne sezonske proizvode 16,4 posto (nesezonske 23%), dok je kod usluga zabilježen porast od 8,2 posto na godišnjoj razini. Tijekom prošle godine najmanje su porasle cijene duhana: 0,1 posto.

Zanimljivo je da su do sada cijene poljoprivrednih proizvoda rascjeli po najvišim stopama isključivo zbog zabrane uvoza nekih poljoprivrednih proizvoda (primjerice krumpira) čije su cijene nakon toga rascjeli za više od 100 posto. To se može vidjeti i na novom grafikonu koji pokazuje relativne cijene prehrane i stanovanja gdje se vidi znatan relativan porast cijena prehrane u hstopadu i studenom prošle godine.

Kod troškova života najviše su tijekom prošle godine porasli troškovi na usluge i to za 9,3 posto, za tim troškovi za obrazovanje, kulturu i raznovrstanost 7,5 posto, te prometne i PTT usluge za 6,9 posto.

INDEKS CIJENA NA MALO, CIJENA PROIZVOĐAČA I TROŠKOVA ŽIVOTA
1993.=100

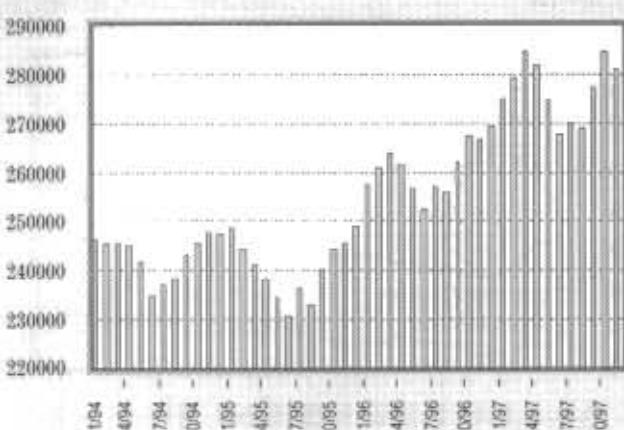
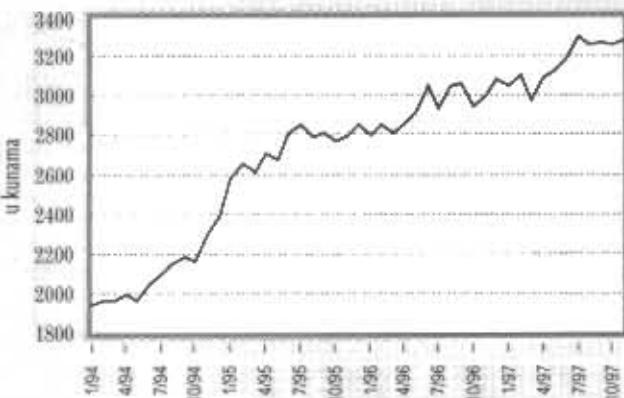
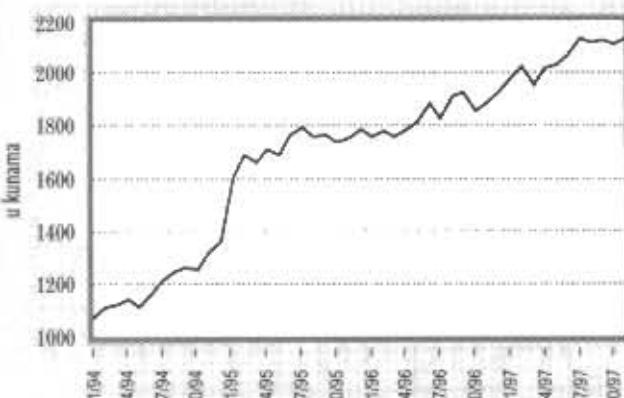
INDEKS RELATIVNE CIJENE MEĐUNARODNO NEUTRŽIVIH DOBARA MJEREN KAO OMJER CIJENA USLUGA I ROBA IZ INDEKSA CIJENA NA MALO, 1992.=100

INDEKSI RELATIVNIH CIJENA PREHRANE I STANOVANJA
siječanj 1992.=100

Napomena: Indeks je izračunat kao omjer cijena prehrane i stambenih usluga prema ukupnom indeksu troškova života.

BROJ NEZAPOSLENIH**PROSJEČNA REALNA BRUTO PLAĆA**
u cijenama iz siječnja 1994.**PROSJEČNA REALNA NETO PLAĆA**
u cijenama iz siječnja 1994.**ZAPOSENOST I PLAĆE**

U mjesecu studenom registrirana je nezaposlenost smanjena za 3.515 osoba, odnosno za 1,2 posto i time je dostigla nivo od 281.047 osoba. U odnosu na kraj istog mjeseca u prošle godine, došlo je do povećanja registrirane nezaposlenosti za 14.403 osobe što je 5,4 posto.

Zaposlenost je u studenom također smanjena te je nakon smanjenja od 6224 zaposlena ili 0,5 posto pala na 1.344.276 zaposlenih što je za 90.181 zaposlenog ili 6,3 posto manje na godišnjoj razini. Iz podataka o zaposlenosti i nezaposlenosti slijedi smanjenje ukupnog aktivnog stanovništva za 9.739 osoba, dok je u odnosu na studeni prešle godine došlo je do smanjenja od 75.778 osoba tako da ukupno aktivno stanovništvo, koje identificiramo s ponudom radne snage, iznosi 1.625.323 osobe. Kao rezultanta većeg relativnog smanjenja registrirane nezaposlenosti u odnosu na ukupno aktivno stanovništvo, došlo je do smanjenja stope nezaposlenosti sa 17,4 posto na 17,3 posto u studenom, a to je više od prošlogodišnje za 15,7 posto. Važno je naglasiti da do smanjenja stope nezaposlenosti u studenom ne dolazi zbog rasta zaposlenosti, nego zbog odljeva iz ponude radne snage pri čemu je odljev nezaposlenih bio veći od odljeva zaposlenih.

Prosječne neto plaće u studenom su porasle za 43 kune ili 1,8 posto nominalno i time dostigle nivo od 2.437 kuna. Realno povećanje neto plaće u studenom iznosi 0,8 posto. Na godišnjoj razini one su rasle 366 kuna ili 17,7 posto nominalno, dok je realno povećanje 12,8 posto. Bruto plaće su na godišnjoj razini realno rasle 9,4 posto što ukazuje na smanjenje udjela davanja u bruto plaći.

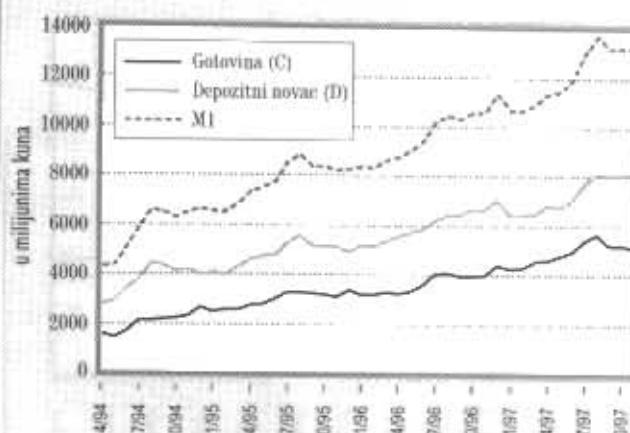
MONETARNA KRETANJA

Značajno usporavanje rasta ukupnih likvidnih sredstava započeto u listopadu u studenom se pretvorilo u potpunu stagnaciju. M4 porastao je za 83 milijuna kuna (0,2%) što je neusporedivo manje od rasta ostvarenog tijekom prva tri tromjesečja ove godine 1,4 miliarde prosječno mjesečno. Plasmani banaka nisu međutim posustali. Porast u studenom od 1,6 milijardi kuna ne odudara od ovogodišnjeg ekspanzivnog trenda. Inozemna aktiva neto nastavila je listopadsko smanjenje daljnjim padom od 1,4 milijarde kuna.

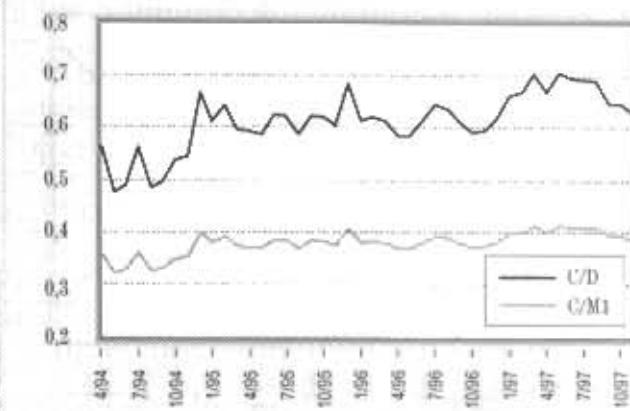
Novčana masa stagnira drugi mjesec zaredom, uz blagi pad gotovog novca i blagi rast depozitnog novca. Dok je prva polovica 1997. godine bila obilježena intenzivnijim rastom gotovog novca od depozitnog i pomakom gotovinsko depozitnog koeficijenta prema gotovini, od rujna se taj trend mijenja. Rujanskim padom gotovine za 0,4 milijarde kuna započinje tromjesečni pad gotovine i povratak gotovinsko depozitnog koeficijenta na razinu s kraja 1996. godine. Treba napomenuti da je sezonsko obilježje kretanja novčane mase u tri mjeseca stagnacija, ili vrlo blago smanjenje, te da ovogodišnja dinamika kretanja novčane mase ne odstupa značajnije od prošlogodišnjih trendova.

Ono što je bitno drukčije krajem 1997. godine u odnosu na ista razoblja prethodnih godina jest potpuna stagnacija kvazi-novca, i to kunske i, još izraženije, njegove devizne komponente. Devizni depoziti porasli su u studenom za minimalnih 74 milijuna kuna. Podeuzeća su u studenom nastavila smanjivati štedne i oročene devizne depozite kod poslovnih banaka. Stanovništvo je također smanjilo

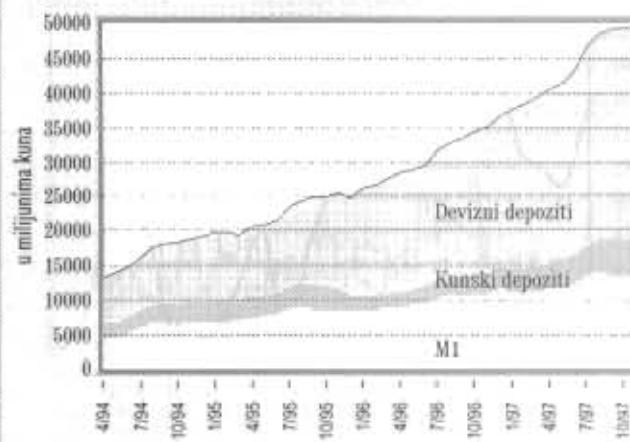
NOVČANA MASA

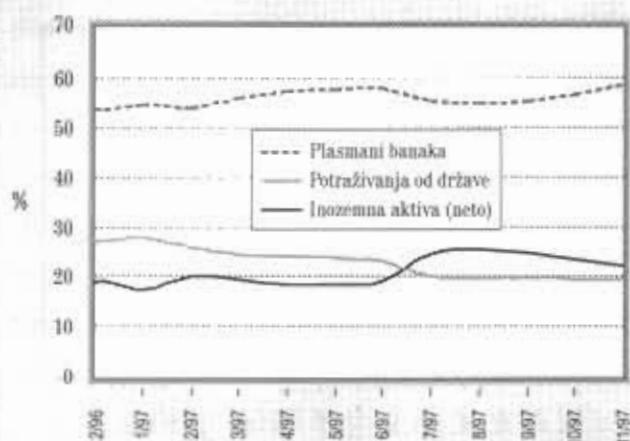
OMJER GOTOVOG I DEPOZITNOG NOVCA (C/D) I UDIO GOTOVINE U NOVČANOJ MASI (C/M1)

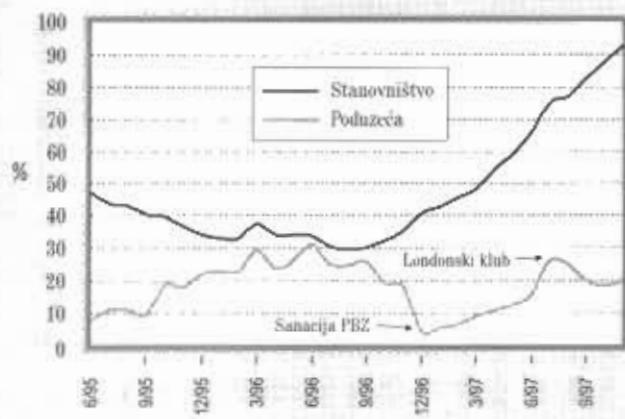
MONETARNI AGREGAT M4

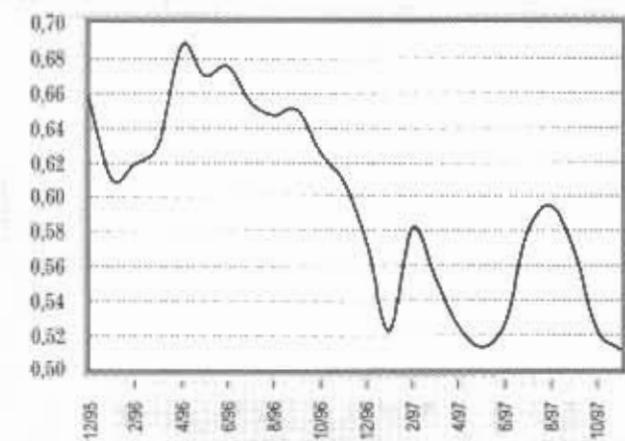
STRUKTURA AKTIVE BILANCE MONETARNIH INSTITUCIJA

STOPE RASTA KREDITA STANOVNIŠTVU I PODUZEĆIMA međugodišnji mjesечni indeks

OMJER INOZEMNE AKTIVE POSLOVNih BANAKA I DEVIZNIH DEPOZITA

štedne devizne depozite, dok su oročeni, kao uvjet dobivanja kredita, porasli.

Ekonomski subjekti likvidiraju inozemnu imovinu i investiraju u zalihe, očekujući porast cijena u 1998. godini. No za potpuniju ocjenu kretanja krajem 1997. godine potrebno je pričekati prosinacke podatke.

Neto potraživanja banaka od središnje države smanjila se u studenom za dalnjih 0,2 milijarde kuna. Smanjila su se potraživanja po obveznicama stare štednje i povećali devizni depoziti države po osnovi inozemnog zaduživanja, dok su se ostala potraživanja povećala. Time su neto potraživanja banaka od središnje države pala na 9,2 milijarde kuna, u odnosu na 15,9 milijardi u prosincu 1996. godine.

Plasmani banaka odobreni svim domaćim sektorima osim središnjoj državi porasli su u studenom za 1,6 milijardi kuna (3,6%). Ukupan porast u prvih 11 mjeseci 1997. godine bio je 12,5 milijardi kuna (37,4%) pa je krajem studenoga stanje plasmana 46 milijardi kuna.

Po sektorima, otpliklike polovica kredita u studenom odobrena je poduzećima (0,8 milijardi kuna), a polovica stanovništvu.

Neto inozemna aktiva poslovnih banaka smanjila se u studenom za 1,4 milijarde kuna, od čega je porast inozemnog zaduženja 1 milijardu kuna, a smanjenje inozemne aktive 0,4 milijarde kuna.

Već u listopadu banke su smanjivale inozemnu aktivu i plasirale kunske kredite domaćim sektorima. Listopadskim smanjenjem inozemne aktive banke su došle gotovo do granice odluke o redeponiranju dijela devizne štednje u inozemstvu. Nije bilo mjesta za daljnje značajnije smanjenje inozemne aktive, neovisno o prošlomjesečnom smanjenju obveze redeponi-

ranja s 60,0 posto na 55,0 posto. Stoga se banke dodatno zadužuju u inozemstvu za 1 milijardu kuna. Od rujna do studenog, u mjesecima stagnacije ukupnih likvidnih sredstava uz nesimanjen intenzitet rasta plasmana, bankarski sustav je ukupno smanjio neto inozemnu aktivi za 2,7 milijardi kuna; s 5,9 milijardi kuna 31. kolovoza pala je na 3,2 milijarde kuna na kraju studenoga.

Aktivnost središnje banke tijekom prosinca bila je živa i odvijala se s poslovnim bankama i kroz kunske i kroz devizne transakcije. Kreiranje primarnog novca održavanjem lombardnog kredita trajalo je praktički cijeli mjesec i banke su tijekom dvadeset dva dana prosječno koristile 36 milijuna kuna lombardnog kredita, dok je u dvadeset pet dana studenoga razdoblje korištenja bilo kraće (petnaest dana), no s prosječnim iznosom korištenja od 110 milijuna kuna.

Medutim, iako je osnovica za obračun obvezne pričuve tijekom studenog i prosinca stagnirala i poslovne banke nisu u prosincu morale dio likvidnih sredstava dodatno izdvajati u obveznu pričuvu, banke su se, zbog svoje pojačane kreditne aktivnosti, uz korištenje lombardnog kredita, pojačano koristile i sekundarnim izvorima likvidnosti na meduhankarskom tržištu i Tržištu novca Zagreb. Da bi se ublažili problemi održavanja likvidnosti banaka i pritisci na tečaj kune koji se od polovice mjeseca spušta, središnja banka je u prvoj dekadi prosinca aktivirala instrument reotkupa svojih blagajničkih zapisa na devetnaest dana u vrijednosti od 100,6 milijuna kuna i otkup deviza uz reotkop u kunskoj protuvrijednosti od 223,8 milijuna za razdoblje od 18. prosinca 1997. do 8. siječnja 1998. godine.

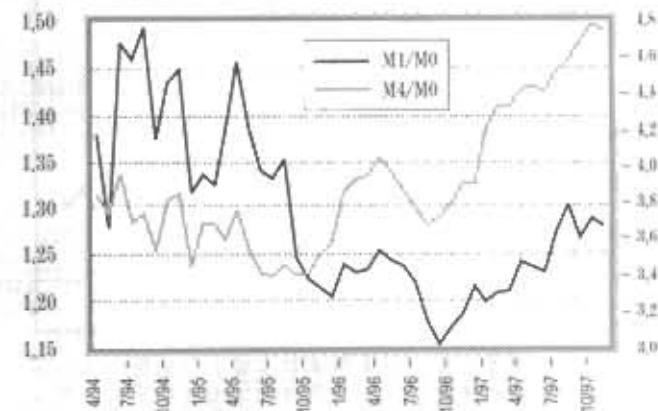
Uz ostvarenu aktivnost Hrvatske narodne banke u prosincu pri-

DEVIZNE PRIČUVE HNB

MONETARNI MULTIPLIKATORI

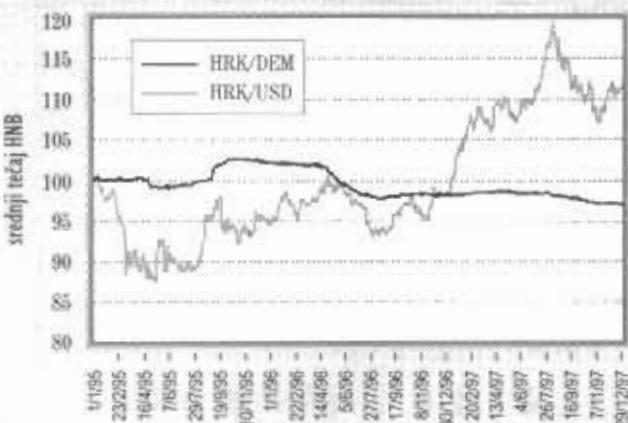
$$m1 = M1/M0 \text{ i } m4 = M4/M0$$

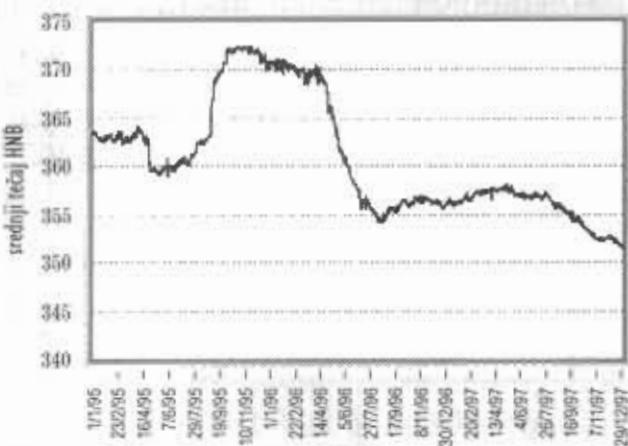
BLAGAJNIČKI ZAPISI HNB, SLOBODNA NOVČANA SREDSTVA NA ŽIRO-RAČUNIMA BANAKA I RIZNIČNI ZAPISI MINISTARSTVA FINANCIJA KOD BANAKA

INDEKSI DNEVNOG NOMINALNOG TEČAJA KUNE PREMA NJEMAČKOJ MARKI I AMERIČKOM DOLARU (1.1.1995.=100)

NOMINALNI DNEVNI TEČAJ KUNE PREMA 100 DEM

NOMINALNI DNEVNI TEČAJ KUNE PREMA USD

marni je novac s 9,6 milijardi kuna na kraju studenoga povećan, prema privremenim podacima, na 10,3 milijarde kuna, a prosinac je u očekivanjima monetarne politike za 1998. godinu bio tako i ocijenjen. Prosječno stanje žiro računa banaka u prosincu 1997. bilo je 567 milijuna kuna, a u prosincu 1996. bilo je na razini od visokih 752 milijuna kuna. Inače je prosječno dnevno stanje sredstava na žiro računima banaka povećano s 341 milijun kuna u 1996. na 454 milijuna kuna u 1997. godini. Ostvareni prosjek stanja žiro računa i blagajne bio je čak 75 posto viši od prosjeka koji banka moraju držati na računu.

TEČAJ

Od uvođenja stabilizacijskog programa vrijednost njemačke marke u odnosu na kunu palila je tijekom prosinca na najnižu razinu. Predzadnji dan prošle godine iznosila je 3,5122 HRK. U odnosu na najvišu vrijednost njemačke marke (3,5802 HRK) tijekom 1997. godine kuna je nominalno aprecirala za 1,94 posto, a prosječno za 1,6 posto.

Božićni i novogodišnji blagdani povećali su potražnju za robama i uslugama što je istovremeno djelovalo na povećanu potražnju za gotovim i depozitnim novcem. Tačna situacija dovela je banke do povećanog odljeva sredstava s njihovih računa što je u konačnici djelovalo na rast nelikvidnosti bankarskog sustava a to se najbolje vidi po kretanjima na tržištu novca.

Kuna je, gledajući prosjek cijele godine, nominalno deprecirala prema američkom dolaru za 13,34 posto. Tijekom prošle godine kuna je također nominalno deprecirala prema talijanskoj liri za 2,10 posto. U odnosu na britansku funtu kuna je prosječno deprecirala za čak 18,78 posto. Prema ostalim važnijim valutama kuna je nominalno apreci-

rala; prema austrijskom šilingu za 1,63 posto, francuskom franku 0,59 posto, švicarskom franku 3,56 posto, te slovenskom tolaru za 3,97 posto.

Realni je tečaj kune tijekom prošle godine, prema procjenama za studeni i prosinac, deprecirao za 2,67 posto (PPI), te 1,43 posto (CPI). Ovo su privremeni podaci, no svakako se može i kod konačnih podataka očekivati da će realni efektivni tečaj kune na godišnjoj razini deprecirati. Glavni su razlozi tome niska inflacija u Hrvatskoj i deprecijacija kune u odnosu na dolara i britansku funtu.

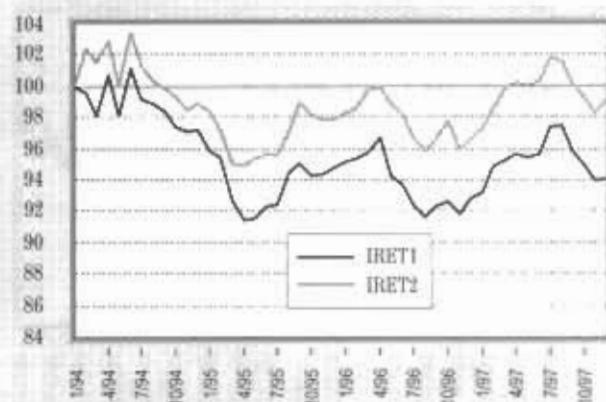
PLATNA BILANCA

U prvih jedanaest mjeseci hrvatski je izvoz iznosio 4.018,3 mil. USD ili 0,2 posto više nego u istom razdoblju prošle godine. Uvoz je iznosio 8.022,8 mil. USD, što je povećanje od 14,3 posto. Negativni saldo robne razmjene iznosio je 4.004,5 mil. USD, što je povećanje od 1 milijardu USD ili 33,2 posto u odnosu na prošlu godinu.

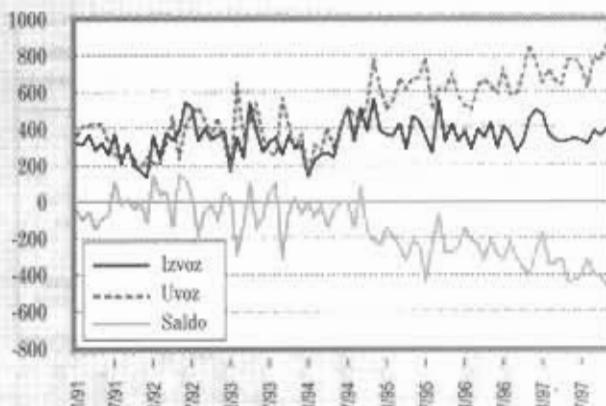
U studenom je došlo do povećanja uvoza u odnosu na ranije mjesecce, kao posljedice uvodenja PDV-a. Tako je u studenom zabilježen najveći uvoz u 1997. godini u iznosu od 855,9 mil. USD. Taj uvoz je ipak manji od uvoza u studenom 1996. godine, kada je uvezena velika količina nafte. Očekuje se da će se uvoz u prosincu još povećati, dok će početkom 1998. godine doći do značajnog smanjenja uvoza.

Najveći dio uvoza bio je uvoz proizvoda za reprodukciju koji je iznosio 3.976,7 mil. USD s godišnjim rastom od 5,6 posto. Uvoz proizvoda za investicije iznosio je 1.667,7 mil. USD s rastom od 27,5 posto, a proizvoda za široku potrošnju 2.378,3 mil. USD s rastom od 22,4 posto.

INDEKS REALNOG EFETIVNOG TEČAJA UZ CIJENE NA MALO (IRET1) I CIJENE PROIZVOĐAČA (IRET2), 1994:1 = 100

ROBNI IZVOZ, UVODZI I SALDO ROBNE RAZMJENE
u milijunima tekucih USD

PLATNA BILANCA u milijunima USD (preliminarni podaci)

	I.-VI. 97.	I.-VI. 96.	indeks I.-VI. 97. / I.-VI. 96.
Tekuće transakcije	-1554,7	-662,3	234,8
Finansijske transakcije	895,5	172,4	519,5
Medunarodne pričuve HNB	-12,5	-123,9	10,1
Neto pogreške i propusti	671,7	613,8	109,4

izvor: HNB

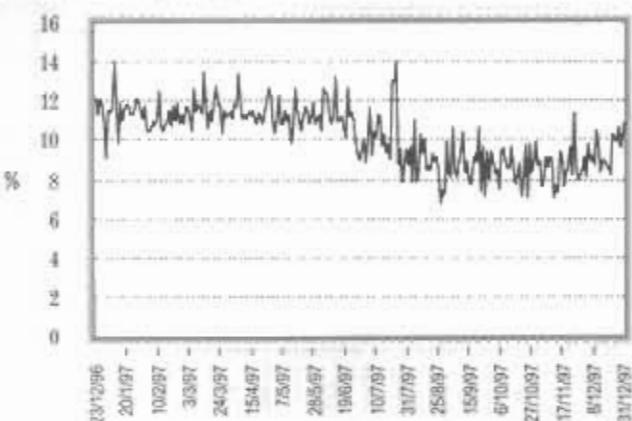
ROBNI IZVOZ I UVODZI (u milijunima USD)

	I.-XI. 1997.	I.-XI. 1996.	XI. 1997.	XI. 1996.
Izvoz	4018,3	4010,7	365,5	459,8
Uvoz	8022,8	7017,3	855,9	856,9
Saldo	4004,5	-3006,6	-490,4	-397,1

izvor: MZS RH

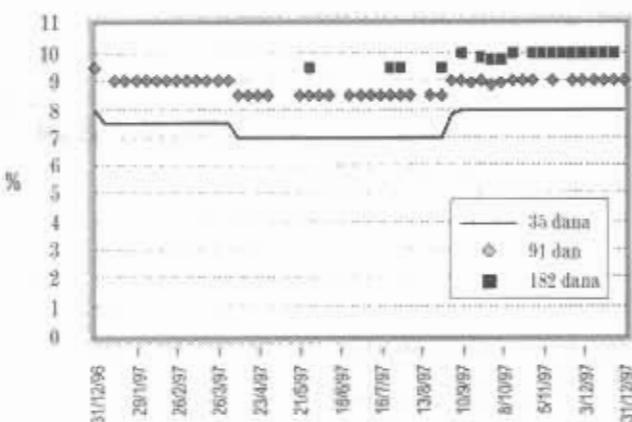
KAMATNA STOPA NA TRŽIŠTU NOVCA - ZAGREB

dnevni podaci na godišnjoj razini

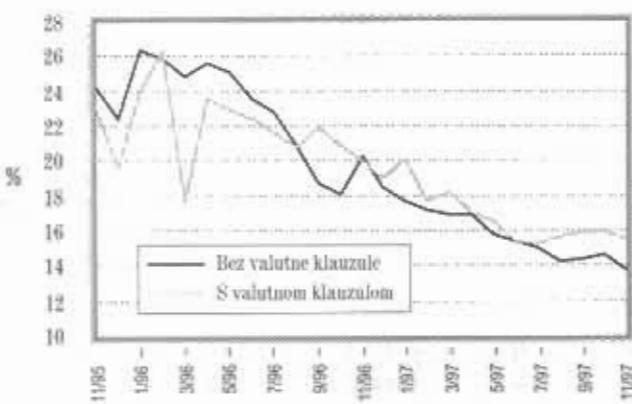
KAMATNE STOPE NA DRAGOVOJLJNE BLAGAJNIČKE ZAPISE U 1996/97

na dan aukcije

KAMATNE STOPE POSLOVNJIH BANAKA NA KUNSKIE KREDITE

na godišnjoj razini

TRŽIŠTE NOVCA I
KAMATNE STOPE

Rast prosječnih dnevnih kamatnih stopa najbolje odražava potekoće s likvidnošću u prosincu. Dnevni projekti kretali su se u granicama od 8,1 do 11,0 posto, s tim da je srednja vrijednost dnevnih prosjeka na razini mjeseca bliža donjoj granici. Značajno je da je srednja vrijednost dnevnih prosjeka u prosincu s obzirom na studeni zabilježila rast od gotovo jednog postotnog boda (u prosincu iznosi 9,4 posto). Također je značajan rast kamatnih stopa pozajmica uz opoziv na 10 posto. Naime, kamatna stopa na tu vrstu pozajmica dugo je bila na razini od 6 posto. Krajem studenog ona je porasla za jedan postotni bod, a u prosincu je kontinuirano rasla da bi krajem prosinca dosegla, pa čak i prešla razinu od 10 posto. Lombardni krediti koristili su se od samog početka mjeseca što uz malo prije navedeno samo potvrđuje kontinuirane probleme s likvidnošću u prosincu.

(Ne)likvidnost bankovnog sustava na kratko se poboljšala oko desetog u mjesecu, ali to poboljšanje trajalo je svega dva do tri dana. Niti repo aukcija blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke nije bitno pridonijela poboljšanju likvidnosti, tako da je nesrazmjer ponude i potražnje i u drugoj polovici mjeseca kontinuirano bio na strani potražnje. Ovako značajan rast kamatnih stopa pozajmica uz opoziv te prilično velik nesrazmjer ponude i potražnje na Tržištu novca Zagreb može se vjerojatno djelomice pripisati i aktivnijoj kreditnoj politici poslovnih banaka. Naime, strah zbog uvodenja PDV-a ni banke nije ostavila po strani. Povećana potražnja za kreditima primorala je banke na aktivniju kreditnu politiku te su se one u nedostatku sredstava jednim dijelom zaduživale na

Tržištu novca Zagreb, što je djelovalo na povećanje potražnje za novcem i na rast kamatne stope.

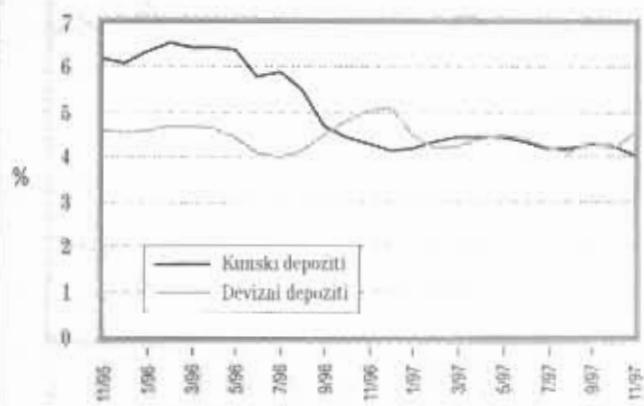
Kratkoročni vrijednosni papiri i nadalje pokazuju relativnu stabilnost u svojim prinosima. Dragovoljni blagajnički zapisi su s prinosima od 8,0 posto za upis na 35 dana, 9,0 posto za upis na 91 dan i 10,0 posto za upis na 182 dana i dalje korisno ulaganje za poslovne banke jer služe kao dobro pokriće pri problemima s likvidnošću. Na trezorske zapise Ministarstva finančija u prosincu su ostvarene kamatne stope od 8,80 posto za upis na 42 dana, te 9,90 posto za upis na 91 dan.

U studenom su aktivne kamatne stope poslovnih banaka u skladu s padajućim trendom od početka godine. Prosječna kamatna stopa na kunske kredite bez valutne klauzule pala je za gotovo jedan postotni bod i sada je na razini od 13,73 posto (kratkoročni krediti 13,91 posto, dugoročni 12,04 posto). Prosječna kamatna stopa na kunske kredite s valutnom klauzulom također je pala i iznosi 15,54 posto (kratkoročni krediti 17,68 posto, dugoročni 12,62 posto). Prosječna kamatna stopa na devizne kredite pala je za nešto više od jednog postotnog boda s obzirom na listopad i sada je na razini od 17,48 posto.

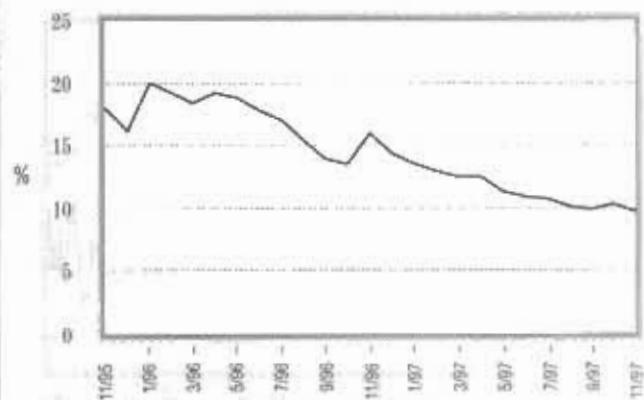
Prosječne kamatne stope na kunske i devizne depozite već dulje vrijeme održavaju stabilnost te se kreću na istoj razini. U studenom je zamjetno različito kretanje pasivnih kamata. Prosječne kamatne stope na kunske depozite pokazuju blagi pad, dok prosječne kamatne stope na devizne depozite pokazuju blagi rast.

Posljedica ovakvog kretanja aktivnih i pasivnih kamatnih stope je pad kamatnog "spread"-a, koji se s obzirom na studeni smanjio za 0,7 postotnih bodova. Tako da je u studenom "spread" na razini od 9,66 postotnih bodova, što je do sada najniža vrijednost.

KAMATNE STOPE POSLOVNIIH BANAKA NA DEPOZITE na godišnjoj razini

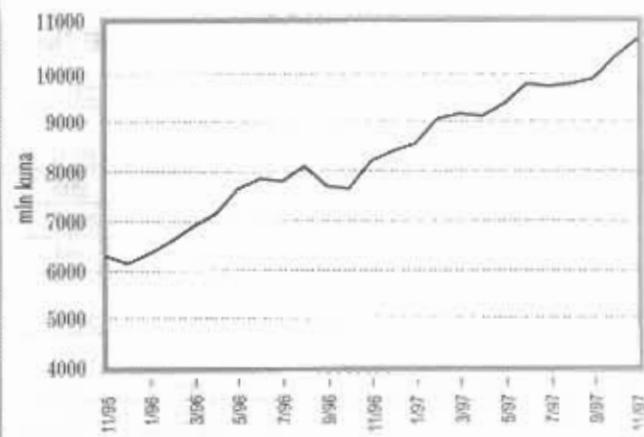

RAZLIKA IZMEĐU KAMATNIH STOPA NA KUNSKIE KREDITE I KUNSKIE DEPOZITE

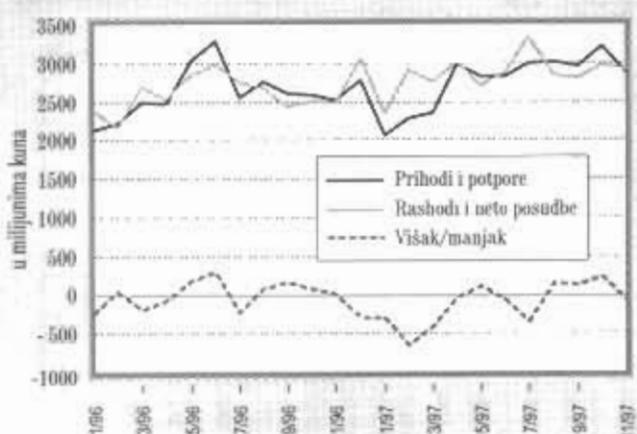

Napomena: razlika (spread) je izračunata kao razlika kamatnih stopa na kunske kredite bez valutne klauzule i kunske depozite bez valutne klauzule

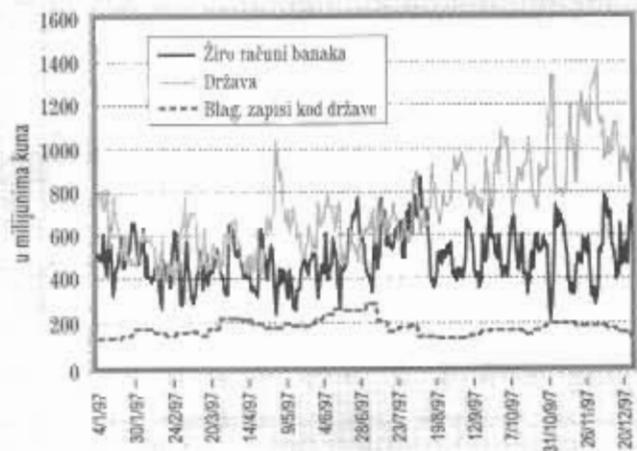
NEPODMIRENI NALOZI ZA PLAĆANJE REGISTRIRANI KOD ZAP-a

OSTVARENJE DRŽAVNOG PRORAČUNA

DEPOZITI KOD HNB U 1997. GODINI

FINANCIJANJE DEFICITA SREDIŠNJE DRŽAVE

u milijunima kuna

I.-XI. 1997. 1997. Plan

UKUPNO FINANCIJANJE	1142	2837
DOMAĆE FINANCIJANJE	-1516	-2276
Od monetarnih vlasti	341	-209
Od poslovnih banaka	-1218	-1863
Ostalo domaće financiranje	42	-204
STRANO FINANCIJANJE	2658	5113
Od međunarodnih razvojnih institucija	200	1107
Od stranih država ili vlada	-404	-596
Ostale vanjske posudbe	2863	4601

DRŽAVNI PRORAČUN

Veličina deficit u jedanaest mjeseci iznosi 1,14 miliardu kuna, odnosno 40,3 posto planiranog deficit za 1997. godinu. S obzirom na planirani bruto domaći proizvod njegova je veličina u razmjeru niskim granicama. Deficit je u cijelosti pokriven stranim izvorima finansiranja, iako se država zadužila svega 52 posto planiranih potreba s početka godine. Smanjen je dug prema domaćim sektorima, ali samo u veličini od 66,6 posto predviđenog vraćanja tim sektorima za cijelu godinu. Vraćanje posudbi monetarnim vlastima bilo je veće od predviđenog, dok je poslovnim bankama za sada dotecklo 65,4 posto proračunom predviđenih sredstava.

Pritjecanje se prihoda odvijalo prema planu, dok se na strani rashoda osjeća štedljivost s obzirom da je ostvarenje činilo 87,9 posto proračunom predviđenih rashoda.

Od ukupno ostvarenih prihoda u jedanaest mjeseci, 93,1 posto odnosi se na porezne, 5,7 posto na neporezne i 1,3 posto na kapitalne prihode. Ostvarenje kapitalnih prihoda znatno je manje od proračunom predviđenih.

Na strani rashoda 87,3 posto proračuna činili su tekući rashodi te znatnih 12,7 posto kapitalni rashodi. Unutar tekućih izdataka najveću stavku predstavljaju izdaci na dobra i usluge (59,6%), zatim izdaci na subvencije i tekuće transfere (22,6%), a najmanji su izdaci na kamate (5,1%).

Izglasani proračun za 1998. godinu iznosi 39,1 miliardu kuna. Predviđeni deficit iznosi 2 miliarde kuna, odnosno 1,6 posto bruto domaćeg proizvoda. Takav je proračun konzistentan s obzirom na održanje makroekonomske stabilnosti; stopu inflacije između 3 i 3,5 posto, realni rast bruto domaćeg proizvoda između 7 i 7,5 posto i stabilno kretanje tečaja.